

Examen VMBO-GL en TL

2016

tijdvak 1
maandag 23 mei
9.00 - 11.00 uur

aardrijkskunde CSE GL en TL

Achter dit examen is een erratumblad met een herziene versie van bron 14 opgenomen.

Achter het correctievoorschrift zijn twee aanvullingen op het correctievoorschrift opgenomen.

Dit examen bestaat uit 45 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 57 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Open vragen

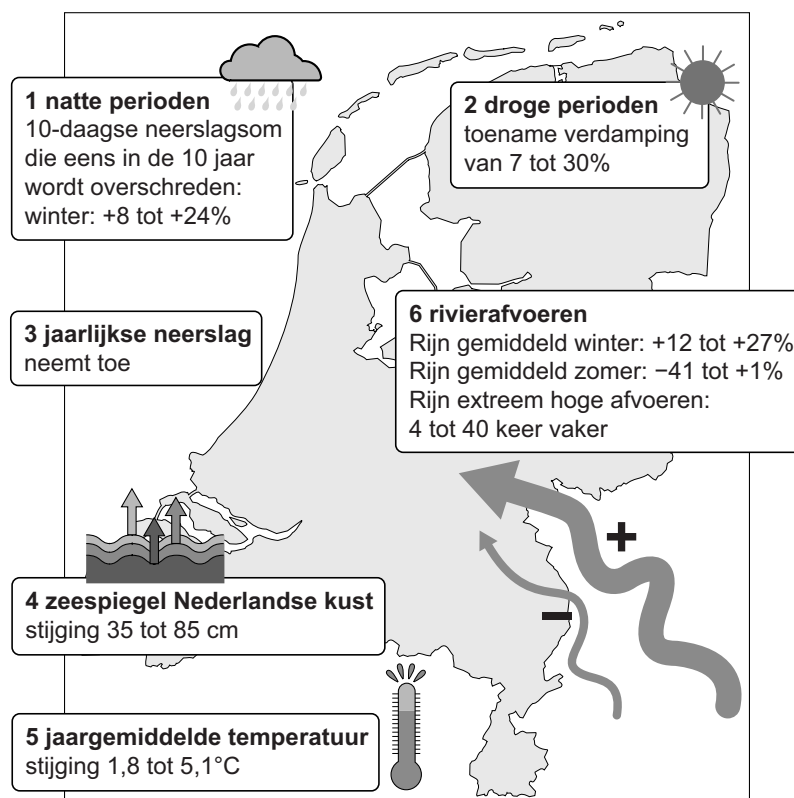
Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Weer en klimaat

- 2p 1 In landen als Spanje en de Verenigde Staten komen veel verschillende klimaten voor. Nederland heeft maar één klimaat.
- Geef eerst de naam van het klimaat in Nederland.
 - Geef vervolgens twee klimaatkenmerken van het klimaat in Nederland.

bron 1

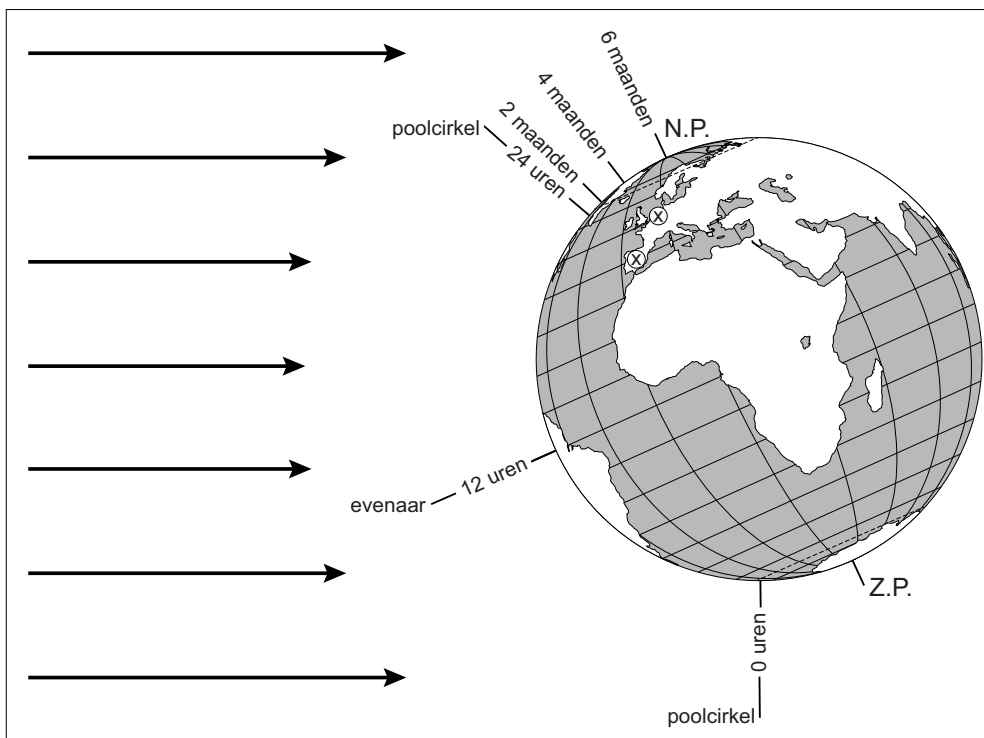
Mogelijke gevolgen van de klimaatverandering voor Nederland, 1990-2100

- 2p **2** Hans, Klaas en Megan bekijken bron 1. Over deze bron doen ze ieder een bewering.
- Hans zegt: “De klimaatverandering in Nederland tussen 1990 en 2100 wordt veroorzaakt door het broeikaseffect.”
- Klaas zegt: “De zeespiegelstijging aan de Nederlandse kust wordt vooral veroorzaakt door een neerslagtoename.”
- Megan zegt: “Hogere afvoer van de Rijn in de toekomst wordt onder andere veroorzaakt door een toename van smeltwater.”
- Neem de namen Hans, Klaas en Megan over op het antwoordblad en zet achter elke naam of de bewering juist of onjuist is.

bron 2

Aantal uren daglicht

- 1p **3** Bron 2 geeft de stand van de aarde ten opzichte van de zon weer, in een bepaald seizoen. Deze stand bepaalt het aantal uren daglicht. In bron 2 staan Nederland en Spanje aangegeven met een X.
- Achter welke letter staan het seizoen en het aantal uren daglicht in Nederland en Spanje juist aangegeven?

	seizoen in Nederland en Spanje	aantal uren daglicht Nederland	aantal uren daglicht Spanje
A	winter	14 uur 30 minuten	15 uur 40 minuten
B	winter	15 uur 40 minuten	14 uur 30 minuten
C	zomer	14 uur 30 minuten	15 uur 40 minuten
D	zomer	15 uur 40 minuten	14 uur 30 minuten

bron 3

Krantenartikel 30 januari 2005

Groenteteelt in Spanje getroffen door uitzonderlijke koudegolf

Spaanse landbouworganisaties melden zware schade aan tuinbouwgewassen vanwege de koudegolf van de afgelopen dagen. Hoewel al zeker is dat de vorst tot schade heeft geleid, is de omvang hiervan nog niet bekend. Het is in ieder geval duidelijk dat er de komende weken een schaarste zal ontstaan aan tuinbouwproducten zoals tomaten, paprika's en komkommers.

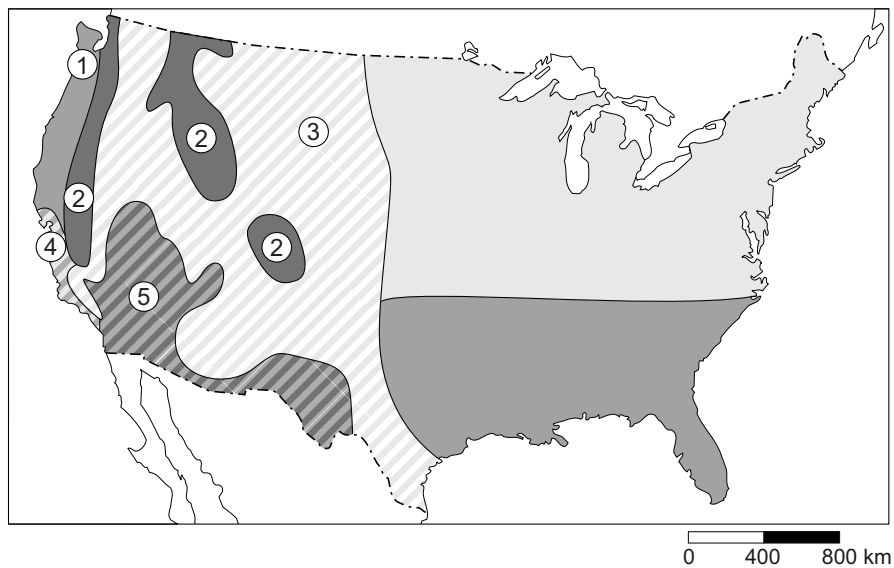
1p

4

Lees bron 3.

Nederlandse en Spaanse tuinbouwbedrijven telen veel dezelfde groenten. Tijdens de koudegolf in Spanje was het ook in Nederland erg koud, maar toch heeft de Nederlandse tuinbouw geen productieverlies geleden bij de productie van tomaten, paprika's en komkommers.

→ Geef de oorzaak waardoor de Nederlandse tuinbouw geen productieverlies had door de kou.

bron 4**Klimaten in de Verenigde Staten**

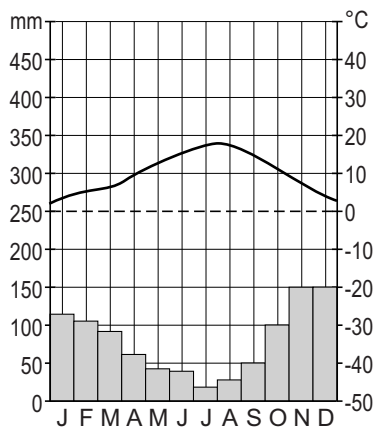
- 1p **5** Op de kaart in bron 4 zijn vijf verschillende klimaatgebieden aangegeven met de cijfers 1, 2, 3, 4 en 5. Achter welke letter staat bij elk klimaat het juiste gebied uit bron 4 aangegeven?

	gematigd zeeklimaat	hooggebergte- klimaat	Middellandse Zeeklimaat	steppe- klimaat	woestijn- klimaat
A	1	2	3	5	4
B	1	2	4	3	5
C	2	3	5	4	1
D	3	5	4	1	2
E	4	1	2	3	5
F	5	4	1	2	3

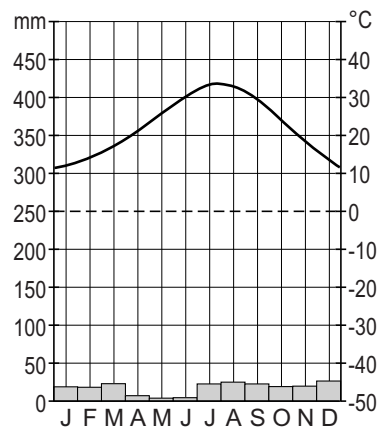
bron 5

Vier klimaatgrafieken

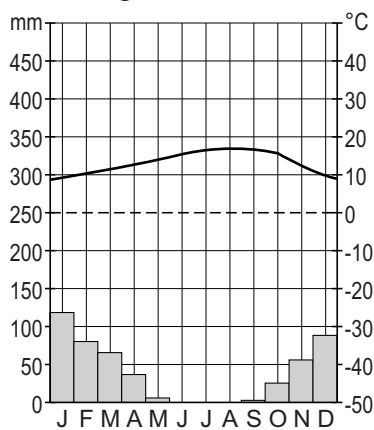
klimaatgrafiek 1

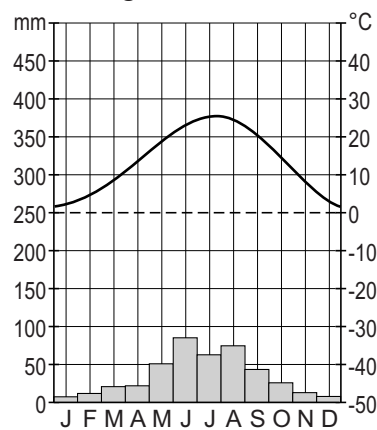
klimaatgrafiek 2

klimaatgrafiek 3

klimaatgrafiek 4

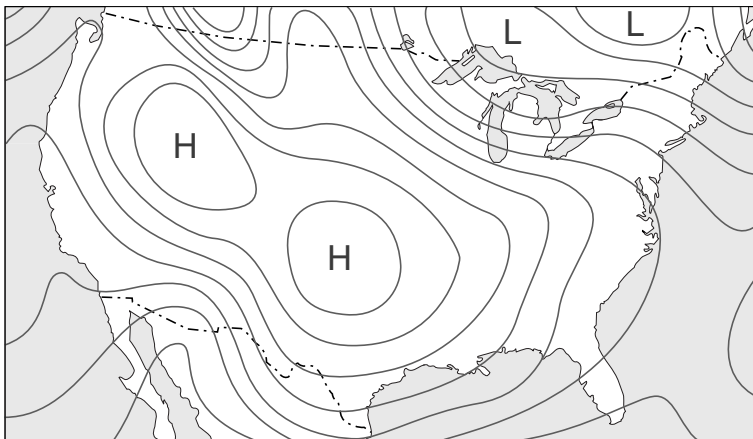

- 1p **6** In bron 5 staan de klimaatgrafieken die horen bij vier van de vijf klimaatgebieden uit bron 4. Er is geen klimaatgrafiek van het hooggebergteklimaat afgebeeld. Achter welke letter staan de cijfers van de klimaatgrafieken uit bron 5 juist weergegeven bij de klimaten?

	gematigd zeeklimaat	Middellandse Zeeklimaat	steppe- klimaat	woestijn- klimaat
A	1	2	3	4
B	1	3	4	2
C	2	1	3	4
D	2	3	4	1
E	3	4	1	2
F	4	1	2	3

bron 6

Weerkaart van 4 december 2009

Legenda:

L lagedrukgebied

H hogedrukgebied

— luchtdruk

bron 7

Weerbericht van 4 december 2009

Op de weerkaart in bron 6 is een omvangrijk hogedrukgebied te zien. De wind waait ... **1** ... (*vanaf / naar*) een hogedrukgebied en heeft daarbij in de Verenigde Staten een afwijking naar ... **2** ... (*rechts / links*). Het lagedrukgebied boven de Grote Meren in het oosten van Canada schuift op naar noordoosten van de Verenigde Staten. Sneeuwval wordt veroorzaakt door een ... **3** ... (*depressie / maximum*). De koude wind waait namelijk over het relatief ... **4** ... (*koude / warme*) water van de meren waardoor de lucht zeer vochtig wordt. Eenmaal boven land levert dat forse sneeuwbuien op.

- 2p **7** In het weerbericht van bron 7 staat achter de cijfers 1, 2, 3 en 4 tussen haakjes een keuzemogelijkheid.
→ Neem de cijfers 1, 2, 3 en 4 uit bron 7 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.
- 1p **8** In de Verenigde Staten kan de koude lucht vanuit het noorden ver doordringen tot het zuiden van de Verenigde Staten.
→ Geef hiervan de oorzaak.

bron 8

Gewassen en vee

mais

katoen

tarwe

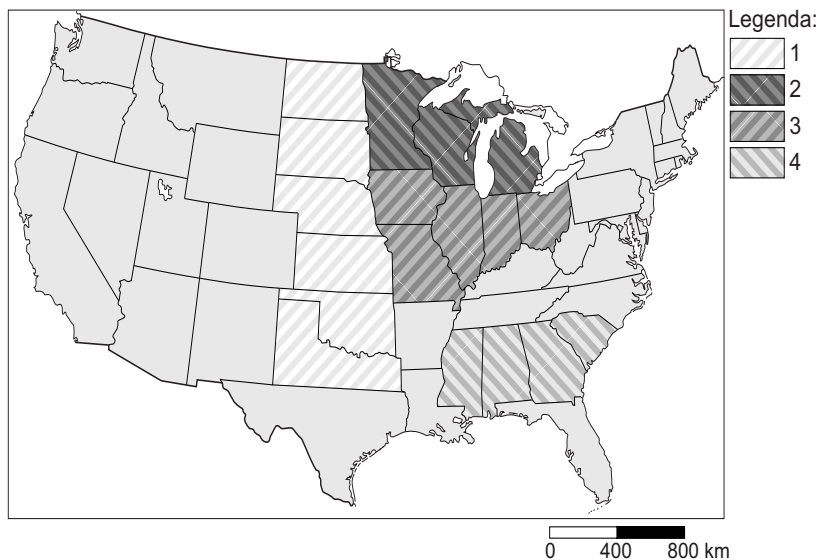

melkveeteelt

bron 9

'Landbouwbelts' in de Verenigde Staten

9 Zie bron 8 en bron 9.

De Verenigde Staten heeft gebieden waar hoofdzakelijk één landbouwproduct geproduceerd wordt. Deze gebieden met hun specifieke teelt worden 'landbouwbelts' genoemd.

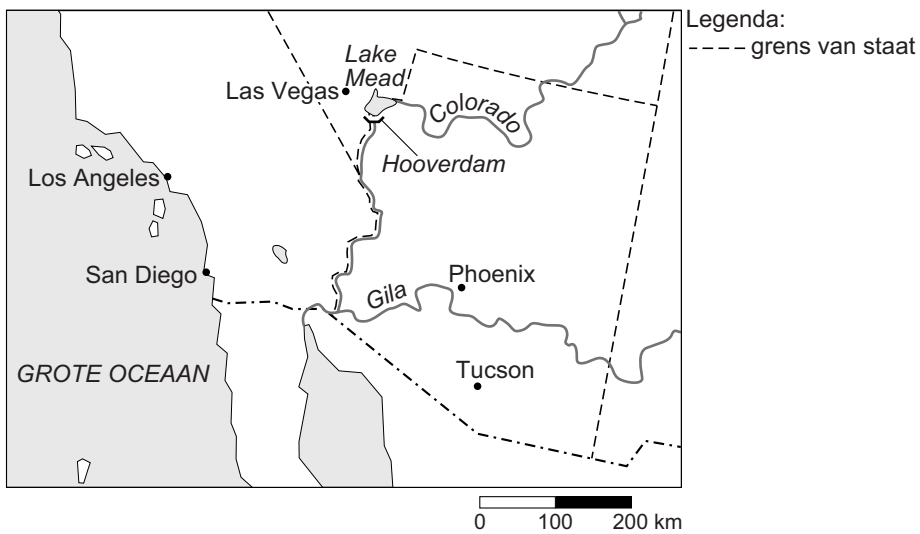
Op de kaart in bron 9 staan vier van deze landbouwbelts aangegeven met de cijfers 1, 2, 3 en 4.

Achter welke letter staan de cijfers uit de legenda juist bij elk landbouwproduct uit bron 9?

	tarwe	katoen	mais	zuivel (melkvee)
A	1	2	3	4
B	1	4	3	2
C	2	1	4	3
D	3	2	1	4
E	3	4	1	2
F	4	3	2	1

bron 10

Ligging Lake Mead

bron 11

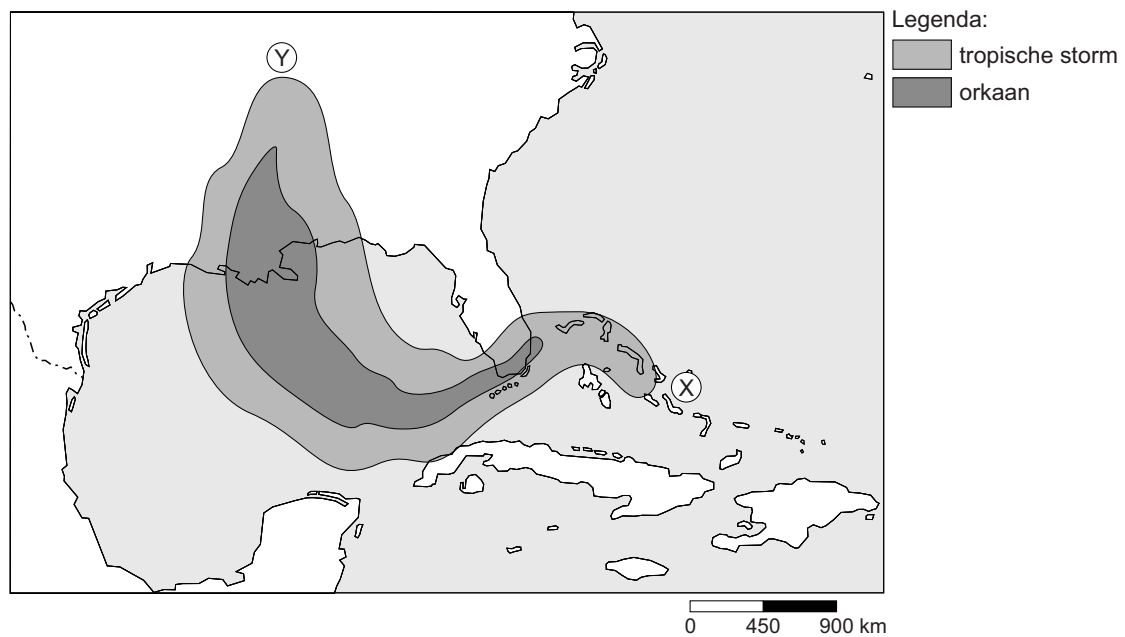
Hooverdam en Lake Mead in 1983 en 2007

- 2p 10 Bron 11 laat het waterniveau in het stuwwmeer Lake Mead zien in 1983 en 2007. Dit stuwwmeer ligt achter de Hooverdam (zie bron 10). De verlaging van het waterpeil heeft onder andere te maken met het versterkte broeikaseffect.
- Geef nog twee menselijke oorzaken waardoor het waterpeil in het stuwwmeer van Lake Mead gedaald is.

bron 12

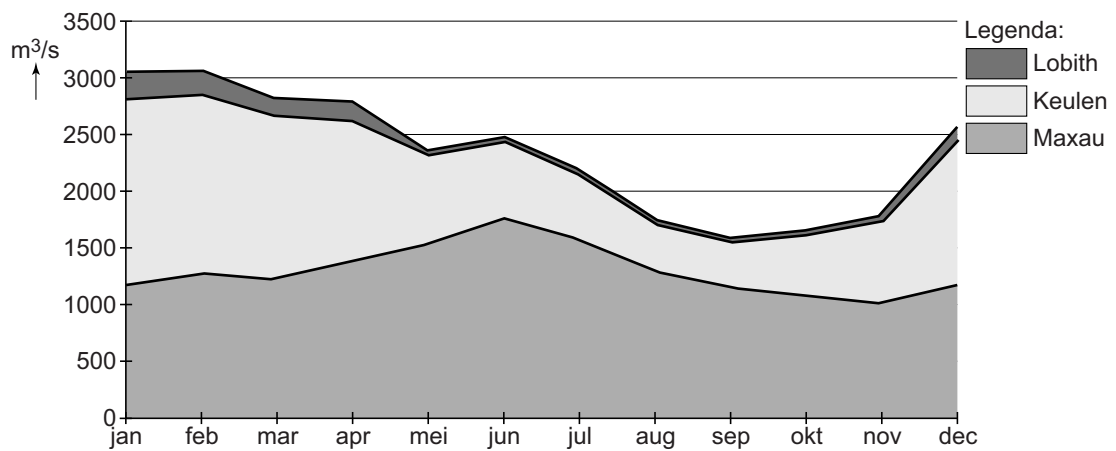
De baan van orkaan Katrina (augustus 2005)

- 1p 11 Zie bron 12.
Orkaan Katrina heeft in augustus 2005 voor veel overlast in een deel van de Verenigde Staten gezorgd.
→ Ging orkaan Katrina van X naar Y of van Y naar X?
→ Geef een argument voor je keuze met behulp van de kaart in bron 12.
- 2p 12 Katrina was niet de zwaarste orkaan die over de Verenigde Staten trok in 2005. Katrina heeft wel de meeste schade aangericht in dat jaar.
→ Noem twee redenen waarom de zwaarste orkanen niet altijd de zwaarste schade tot gevolg hebben.
- 1p 13 In gebieden waar veel orkanen voorkomen, kan de overheid maatregelen nemen. Een aantal van deze maatregelen valt onder hazard management.
- 1 een nieuwe woonwijk bouwen
 - 2 rampenplannen maken
 - 3 wegen vernieuwen
 - 4 borden met vluchtroutes plaatsen
 - 5 een waarschuwingssysteem opzetten
 - 6 evacuatie verplichten
 - 7 het rioolsysteem in de stad verbeteren
 - 8 een nieuwe landingsbaan op het nabijgelegen vliegveld aanleggen
- Neem de cijfers van de maatregelen die vallen onder hazard management over op het antwoordblad.
- 1p 14 Geef een reden waarom er in 2005 veel mensen tijdens orkaan Katrina in New Orleans achterbleven (zo'n 100.000 naar schatting), terwijl men verplicht moest evacueren. Gebruik hierbij het begrip risicoperceptie.

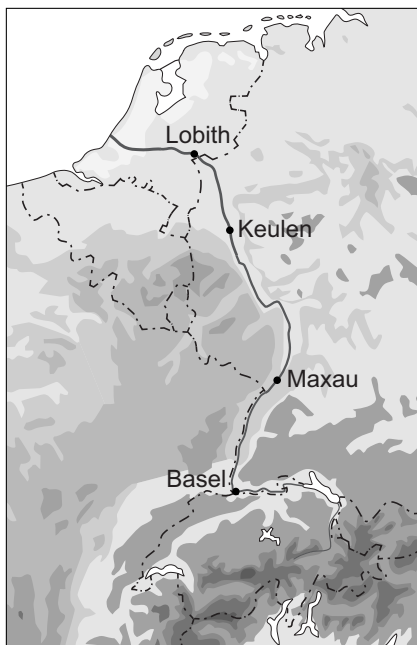
bron 13

De gemiddelde waterafvoer in de Rijn bij Maxau, Keulen en Lobith

bron 14

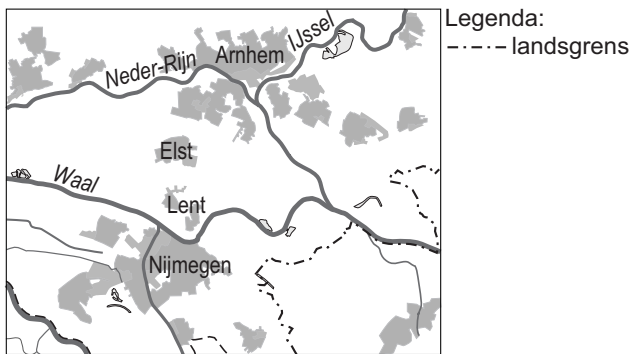
De Rijn

- 1p 15 Zie bron 13 en 14.
De waterafvoer bij Maxau is aan het einde van het voorjaar en het begin van de zomer het grootst.
→ Geef met behulp van een gegeven uit bron 14 de oorzaak hiervan.

bron 15

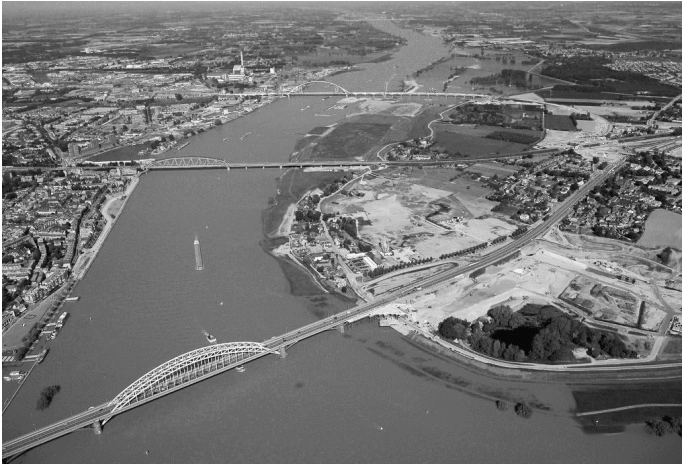
Ligging van de woonwijk Lent

bron 16

Twee foto's

oude situatie

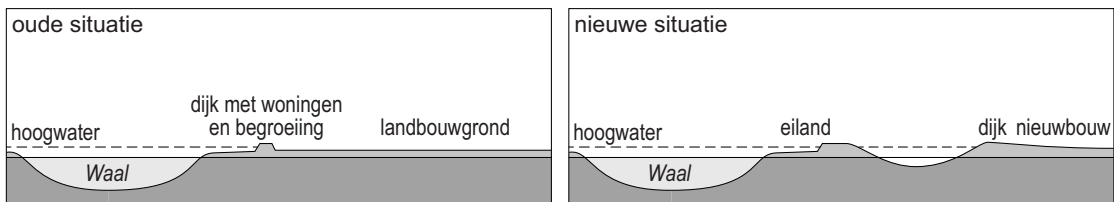

nieuwe situatie

bron 17

Zijaanzicht van de oude en nieuwe situatie bij Lent

1p 16 Bekijk bron 15, 16 en 17.

In 1993 en 1995 dreigden gebieden langs de Maas en de Waal te overstromen. Zo ook bij de woonwijk Lent in de gemeente Nijmegen. Dit had mede te maken met het feit dat het winterbed van de Waal in de bocht tussen Nijmegen en Lent versmalt tot een breedte van 350 meter. Elders is de breedte gemiddeld 1000 meter.

Om overstromingen in de toekomst te voorkomen wordt het gebied bij Lent aangepast.

→ Welke twee maatregelen in het kader van 'Ruimte voor de Rivier' worden hier toegepast?

1p 17 Bekijk bron 15, 16 en 17.

Op veel plaatsen heeft men ervoor gekozen om de kribben in de rivier te verwijderen of te verlagen. In de nieuwe situatie bij Lent zijn de kribben gehandhaafd.

→ Geef vanuit de kaart in bron 15 een reden waarom het bij Lent noodzakelijk is dat de kribben in de rivier blijven.

bron 18

Drinkwaterverbruik in huishoudens

Liter/persoon, per dag	1995	2004	2007	2010	2013
bad	9,0	2,8	2,5	2,8	1,8
douche	38,3	43,7	49,8	48,6	51,4
wastafel	4,2	5,1	5,3	5,0	5,2
toiletspoeling	42,0	35,8	37,1	33,7	33,8
kleding wassen, hand	2,1	1,5	1,7	1,1	1,4
kleding wassen, machine	25,5	18,0	15,5	14,3	14,3
afwassen, hand	4,9	3,9	3,8	3,1	3,6
afwassen, machine	0,9	3,0	3,0	3,0	2,0
voedselbereiding	2,0	1,8	1,7	1,4	1,0
koffie, thee, water drinken	1,5	1,6	1,8	1,8	1,0
overig	6,7	6,4	5,3	5,3	3,4
Totaal	137,1	123,6	127,5	120,1	118,9

- 1p 18 In de tabel in bron 18 kun je een oorzaak vinden van het sterk toegenomen drinkwaterverbruik voor de douche tussen 1995 en 2013.
→ Geef die oorzaak.

bron 19

Dijkdoorbraak bij Wilnis

1p 19 Zie bron 19.

Op 26 augustus 2003 brak bij Wilnis een gedeelte van de ringdijk langs de ringvaart van de Polder Groot-Mijdrecht door. De ringvaart ligt rechts van de (doorgebroken) dijk.

De volgende gebeurtenissen hebben geleid tot het doorbreken van de dijk. Ze staan in willekeurige volgorde.

- 1 Onder de veendijk kwam water uit de boezem omhoog.
- 2 Er kwamen scheuren in de dijk.
- 3 In 2003 was er een hittegolf.
- 4 De dijk, die uit veengrond bestaat, droogde uit.
- 5 De dijk gleed weg over de natte ondergrond.

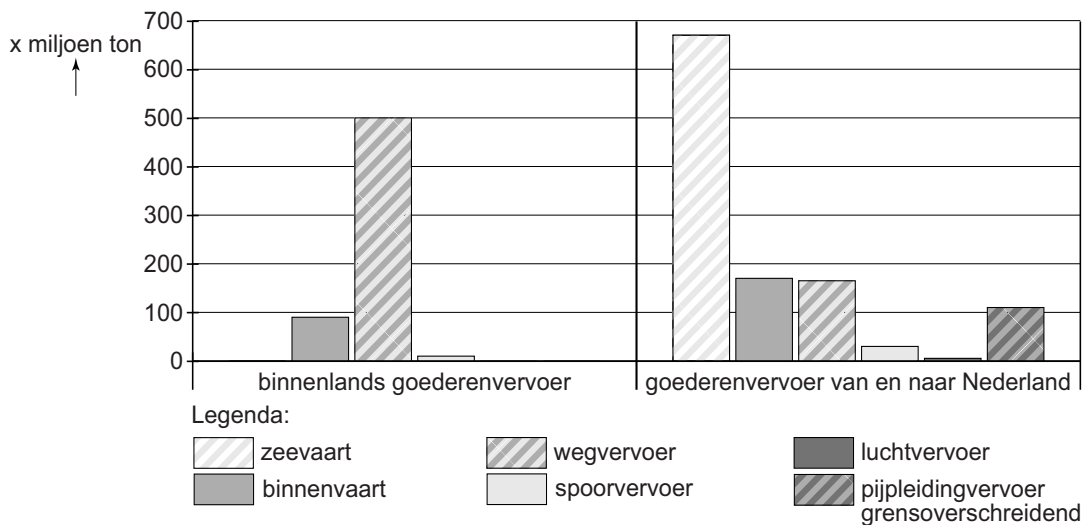
→ Wat is de juiste volgorde van de gebeurtenissen?

Neem het volgende schema over op het antwoordblad en vul het verder in.

3 → ... → ... → 1 → ...

bron 20

Goederenvervoer binnen Nederland en goederenvervoer van en naar Nederland, 2010

2p 20 Bekijk bron 20.

- Geef eerst aan welke vorm van vervoer het belangrijkst is voor de afvoer van en de aanvoer naar Nederland.
- Geef vervolgens een reden waarom deze vorm van vervoer het meest gebruikt wordt.

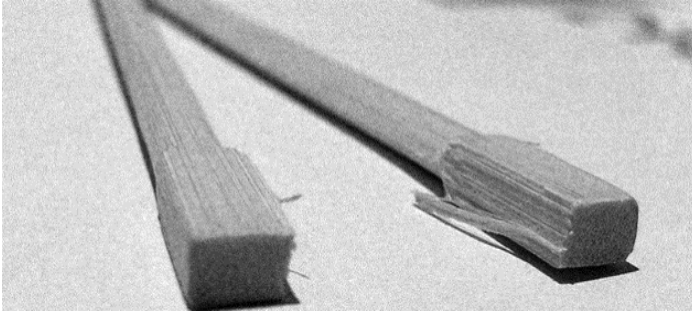
bron 21

Tuinbouw in het Midden-Oosten

- 1p 21 Op de foto in bron 21 is de grond afgedekt met plastic. In het plastic zijn gaten gemaakt voor de planten. In het Midden-Oosten wordt gezocht naar mogelijkheden om op een duurzame manier met het water om te gaan.
- Waarom is het afdekken van de grond met plastic een duurzame(re) vorm van akkerbouw?
- 2p 22 Bron 21 laat een duurzamere vorm van akkerbouw zien.
- Noem nog twee manieren waarop in de akkerbouw en tuinbouw in het Midden-Oosten duurzamer met water kan worden omgegaan.

Het einde van de houten eetstokjes

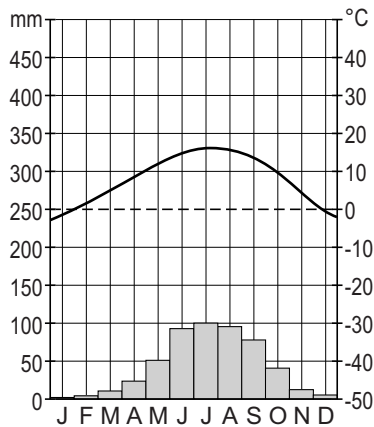
14 maart 2013 - Chinezen gebruiken steeds meer houten weggooi-eetstokjes. Daarmee zorgen ze voor ontbossing. Dat moet anders kunnen. Voor al die stokjes zijn jaarlijks twintig miljoen bomen nodig. Dit is 1,5 procent van het bosoppervlak van China. In China is slechts twintig procent van het land bedekt met bos. Waarom zouden de Chinezen per se houten eetstokjes moeten gebruiken? Ieder z'n eigen herbruikbare stokjes; dat is de oplossing.

- 1p **23** Lees bron 22.
→ Beschrijf waardoor ontbossing de kans op overstroming van de rivier vergroot.

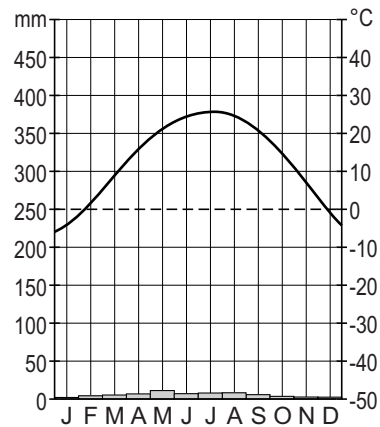
bron 23

Vier klimaatgrafieken

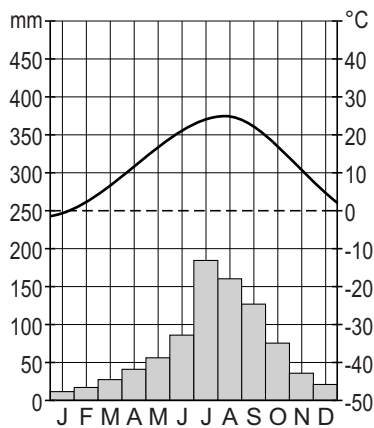
klimaatgrafiek 1

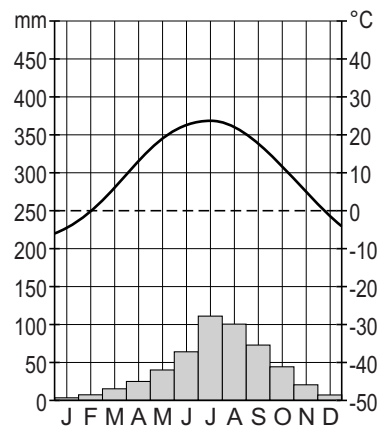
klimaatgrafiek 2

klimaatgrafiek 3

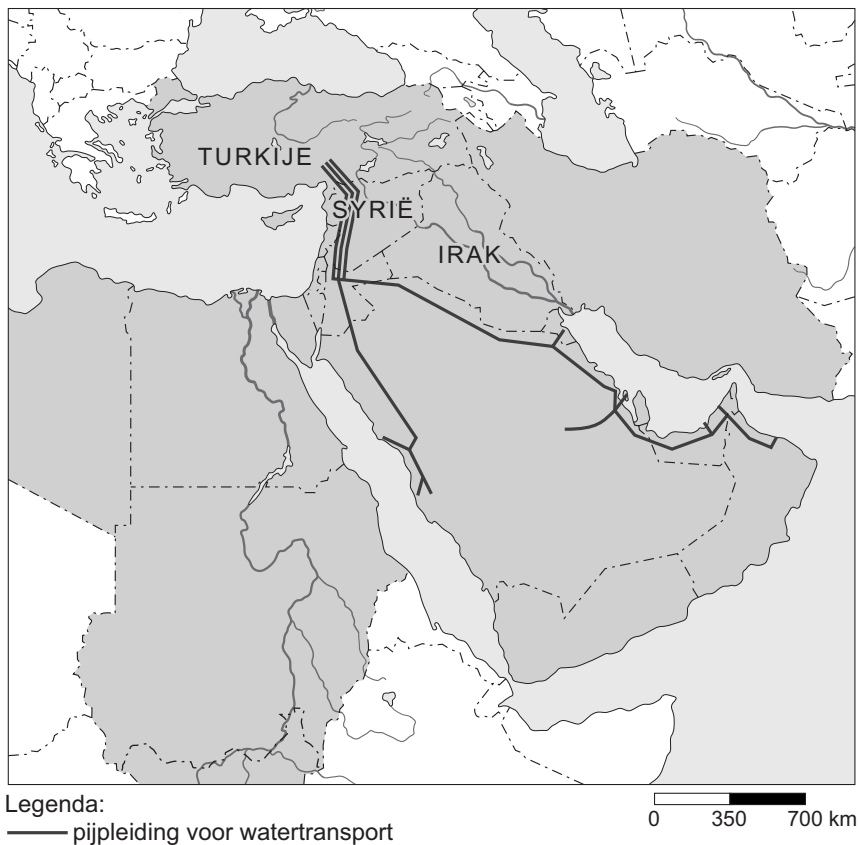
klimaatgrafiek 4

- 1p 24 Welke klimaatgrafiek uit bron 23 is van een plaats in de Gobiwoestijn in China?
- A klimaatgrafiek 1
 - B klimaatgrafiek 2
 - C klimaatgrafiek 3
 - D klimaatgrafiek 4

bron 24

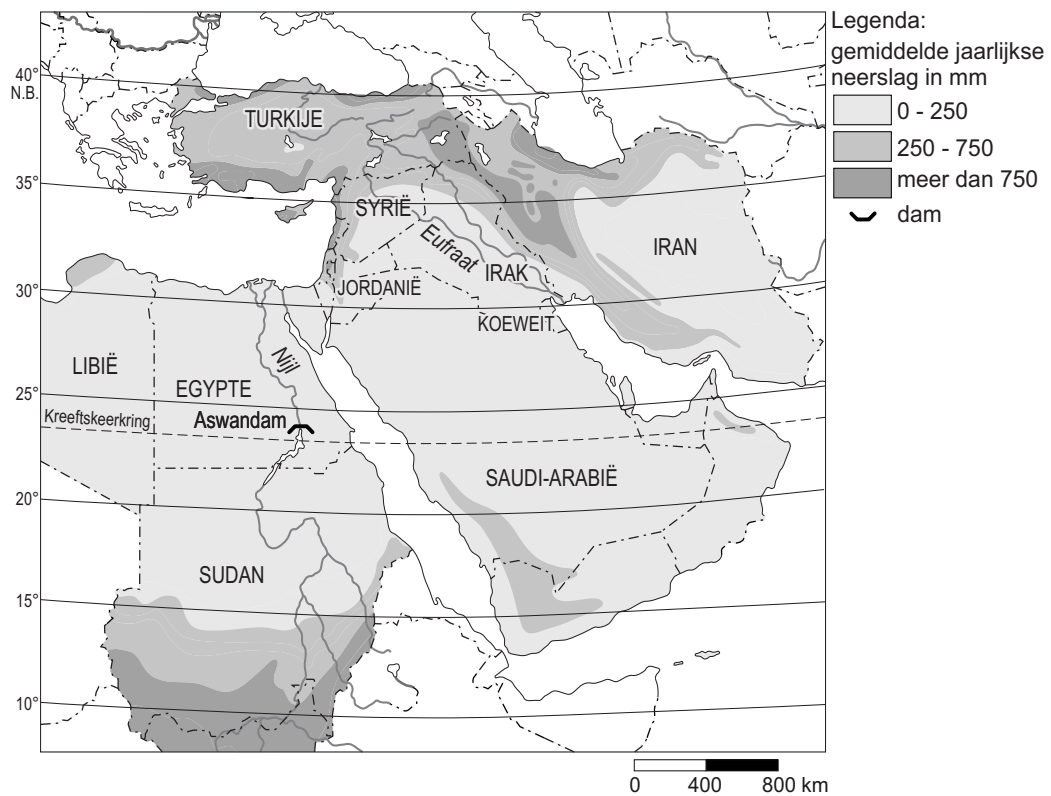
Turks plan voor aanleg van waterpijpleidingen

- 2p **25** Het wordt steeds moeilijker om iedereen in het Midden-Oosten te voorzien van voldoende schoon drinkwater. Bron 24 laat het Turkse plan voor de aanleg van waterpijpleidingen zien, waarmee buurlanden voorzien zullen worden van meer schoon, zoet water. De aanleg van deze waterpijpleidingen heeft voor Syrië naast voordelen ook nadelen.
- Geef eerst een politiek nadeel voor Syrië.
 - Geef daarna een economisch nadeel voor Syrië.

bron 25

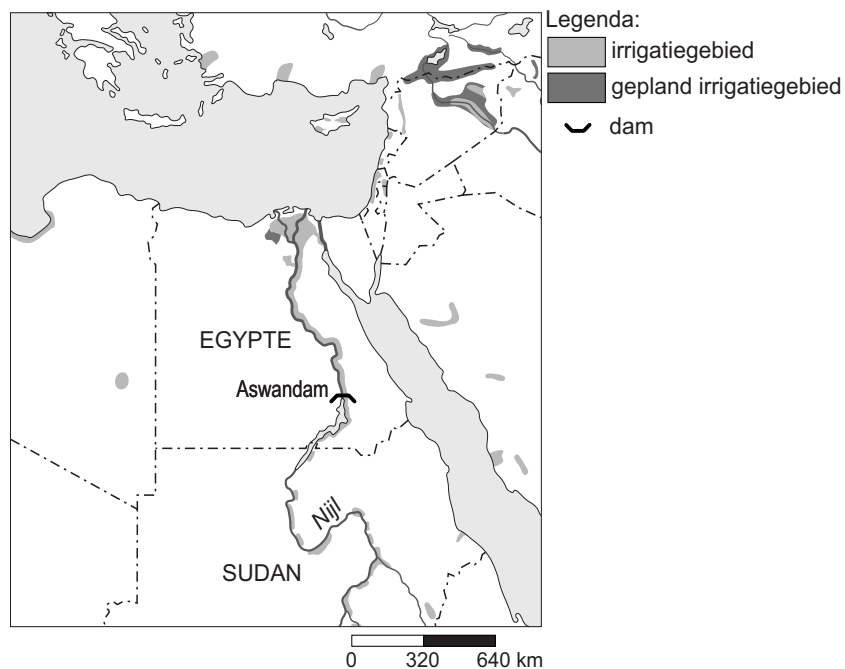
Midden-Oosten, neerslag

- 2p **26** Door welk soort regen wordt de Nijl in de bovenloop vooral gevoed?
→ Kies eerst uit: frontale neerslag, stuwingsneerslag of stijgingsneerslag.
→ Geef een argument voor je keuze met behulp van bron 25.

bron 26

Landbouw in droge gebieden

- 1p 27 Dankzij irrigatie is in het warme, droge Egypte op bepaalde plaatsen landbouw mogelijk (zie bron 26). Deze irrigatie kan na langere tijd leiden tot verzilting.
→ Beschrijf dit proces.
- 1p 28 Er worden naar aanleiding van bron 26 vier uitspraken gedaan. Welke uitspraak is juist?
- A Dankzij de stuwdammen en stuwmeren is er steeds meer wateraanvoer in de Nijl.
 - B Door de aanleg van de Aswandam werden de landbouwgronden stroomafwaarts vruchtbaarder.
 - C Door de Aswandam nam de delta van de Nijl snel in omvang toe.
 - D Het Nassermeer slibt langzaam dicht.

bron 27

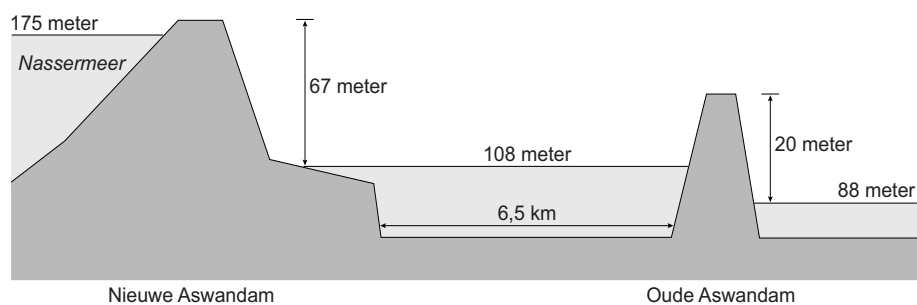
Tekst

Problemen in het Egyptische Nijlgebied

Al in 1902 werd de eerste (lage) Aswandam in de Nijl aangelegd. Twee keer werd deze dam verhoogd. In 1946 overstroomde de dam bijna en werd besloten een nieuwe dam te bouwen: de nieuwe (hoge) Aswandam. In 1970 werd deze afgebouwd. Deze dam ligt een stukje ten zuiden van de oude dam. Het hele stuwmeer kwam bijna 70 meter hoger te liggen. Toen in 1976 het 'nieuwe' Nassermeer voor het eerst helemaal gevuld was met water van de Nijl, was bijna heel Egypte enthousiast. Er was nu enorm veel zoet water beschikbaar. De landbouw groeide in de jaren erna snel en gaf extra voedsel en inkomsten. Maar meer dan 100 jaar nadat de eerste dam in de Nijl werd aangelegd, blijken langzaam grote problemen te ontstaan.

bron 28

Aanleg van de nieuwe Aswandam (1970)

- 1p 29 Lees bron 27 en zie bron 28.
In bron 28 zie je een doorsnede van de situatie bij de Aswandam.
→ Is de nieuwe dam stroomafwaarts of stroomopwaarts van de oude dam geplaatst?
→ Geef een argument voor je keuze met behulp van bron 28.

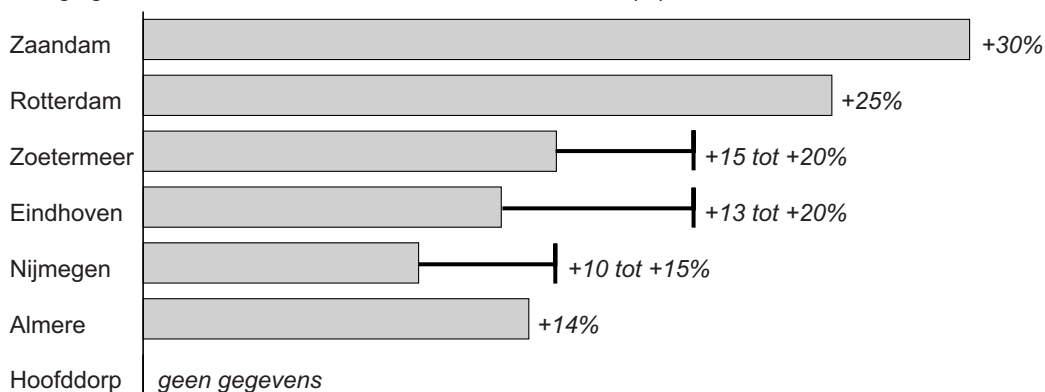
bron 29

Krantenartikel

ARNHEM - Kledingwinkel Primark opende eind maart 2014 een winkel in Nijmegen. Daar stonden toen duizenden mensen voor de deur om de opening mee te maken. Het Ierse concern opende op 30 september 2014 zijn zevende filiaal in Nederland aan de Ketelstraat in Arnhem.

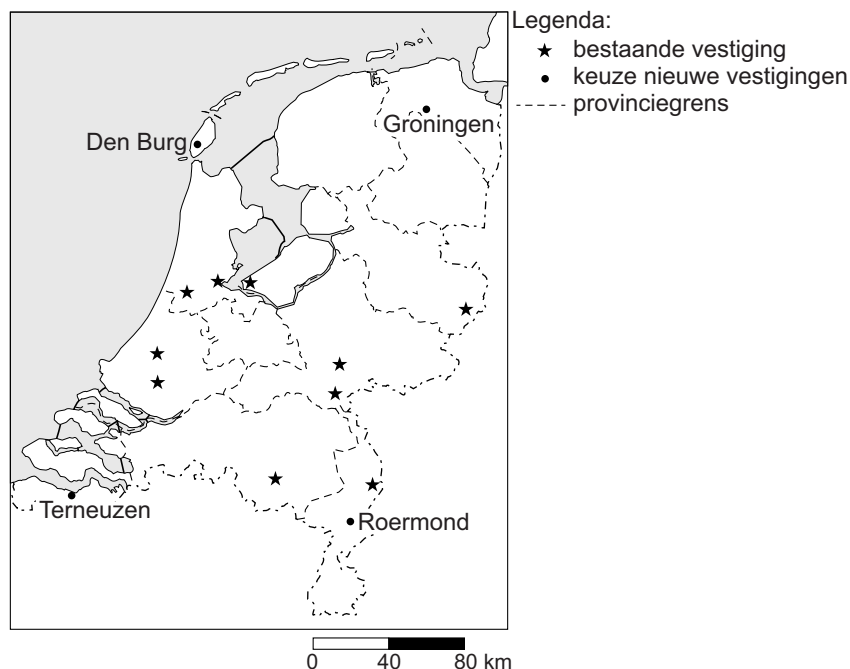
Bezoekerstoename in betreffende stad sinds / door komst Primark (%)

vestiging bezoekerstoename sinds/door komst Primark (%)

bron 30

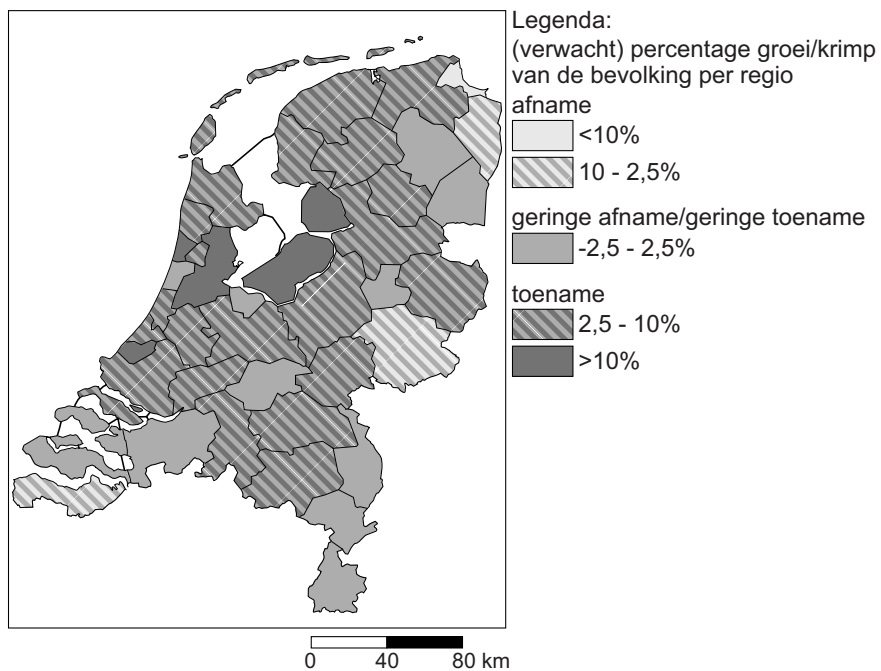
Vestigingen Primark (januari 2014) en keuzeplaatsen nieuwe vestiging

- 1p **30** Lees bron 29 en bekijk bron 30.
Twee leerlingen doen een uitspraak over de gevolgen van de komst van Primark naar Arnhem.
Daan zegt: "Door de komst van Primark naar Arnhem zal het verzorgingsgebied van de Primark in Nijmegen groter worden."
Fleur zegt: "Door de komst van Primark zal ook de horeca profiteren."
Wat is juist?
A Alleen de uitspraak van Daan is juist.
B Alleen de uitspraak van Fleur is juist.
C Beide uitspraken zijn juist.
D Beide uitspraken zijn onjuist.
- 1p **31** Lees bron 29 en bekijk bron 30.
Primark is succesvol in Nederland. De eerste vestiging werd in december 2008 geopend in Rotterdam. In 2014 waren er ook al vestigingen in Almere, Hoofddorp, Zaandam, Zoetermeer, Eindhoven, Venlo, Arnhem, Nijmegen en Enschede. Er zijn verschillende nieuwe vestigingen gepland. In welke plaats kan Primark het best een nieuwe vestiging openen?
A in Den Burg
B in Groningen
C in Roermond
D in Terneuzen
- 1p **32** Toen Primark zich in Nijmegen vestigde, nam het bezoekersaantal in Nijmegen sterk toe. Thirza beweert dat de bezoekerstoename door de vestiging van Primark in Arnhem lager zal zijn dan die in Nijmegen.
→ Geef met behulp van bron 30 een argument om deze voorspelling te onderbouwen.
- 1p **33** De drempelwaarde van basisscholen wordt door de overheid vastgesteld. In 2013 gaf de onderwijsraad het advies om basisscholen met minder dan 100 leerlingen te sluiten. De ondergrens ligt voor scholen in dunbevolkte gebieden nu op 23 leerlingen. Als een basisschool volgens de normen van het Ministerie van Onderwijs drie achtereenvolgende jaren te weinig leerlingen heeft, dan krijgt deze basisschool geen geld meer van de overheid.
Welke redenering is juist?
A Als de drempelwaarde daalt, dan neemt het aantal scholen af en wordt het verzorgingsgebied kleiner.
B Als de drempelwaarde daalt, dan neemt het aantal scholen toe en wordt het verzorgingsgebied groter.
C Als de drempelwaarde stijgt, dan neemt het aantal scholen af en wordt het verzorgingsgebied groter.
D Als de drempelwaarde stijgt, dan neemt het aantal scholen toe en wordt het verzorgingsgebied kleiner.

bron 31

Nederland, bevolkingsontwikkeling 2010-2025

1p 34 Bekijk bron 31.

→ Geef een oorzaak waardoor de bevolkingsontwikkeling in de provincie Flevoland afwijkt van Nederland gemiddeld.

bron 32

Vier foto's van de stad

foto 1

foto 2

foto 3

foto 4

- 1p 35 Bekijk de foto's in bron 32.
Een leerling krijgt de opdracht om de vier foto's in de juiste volgorde te zetten vanuit het centrum van de stad naar de buitenrand van de stad.
Wat is de juiste volgorde bij een stad met een concentrisch groeimodel?
- A foto 1 - foto 2 - foto 3 - foto 4
 - B foto 2 - foto 3 - foto 1 - foto 4
 - C foto 2 - foto 3 - foto 4 - foto 1
 - D foto 2 - foto 4 - foto 3 - foto 1
 - E foto 3 - foto 2 - foto 4 - foto 1

bron 33

Foto's van vier Duitse steden

foto 1 herinrichting stad na terugloop
bevolking

foto 2 financieel zakencentrum

foto 3 historische binnenstad
met uitzicht op de Alpen

foto 4 havenstad

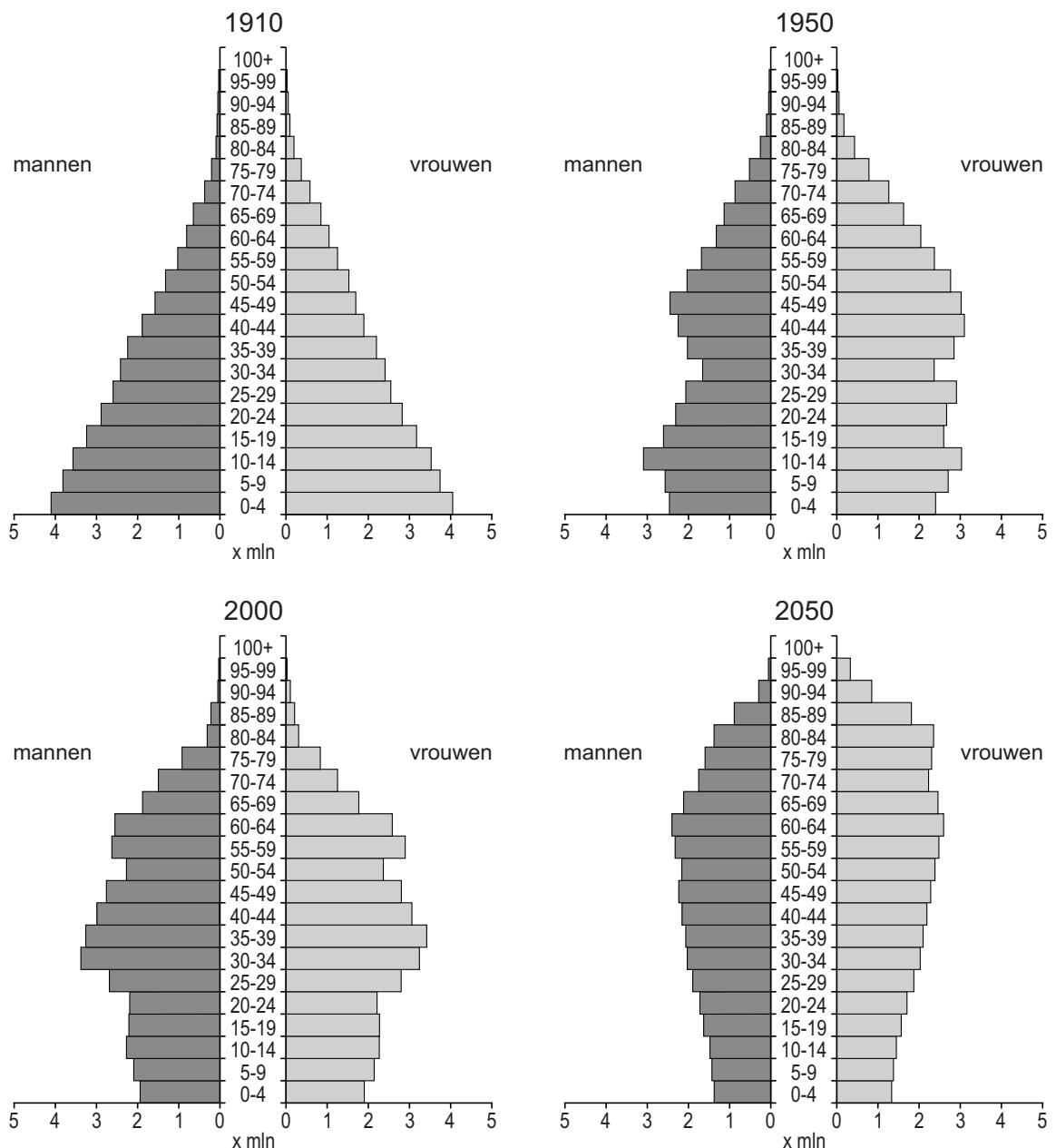

- 1p 36 In bron 33 zie je foto's van vier Duitse steden. Bij elke foto is een kenmerk van de stad aangegeven.
Achter welke letter staan de juiste plaatsnamen bij de foto's 1, 2, 3 en 4?

	foto 1	foto 2	foto 3	foto 4
A	Leipzig	Frankfurt	Hamburg	München
B	Leipzig	Frankfurt	München	Hamburg
C	Frankfurt	Leipzig	München	Hamburg
D	Hamburg	München	Leipzig	Frankfurt
E	München	Hamburg	Frankfurt	Leipzig
F	München	Hamburg	Leipzig	Frankfurt

bron 34

Duitsland, bevolkingsgrafieken 1910, 1950, 2000 en 2050

2p 37 Daan, Ferdinand en Rosa hebben een discussie over de bevolkingsgrafieken in bron 34.

Daan zegt: "Duitsland had tussen 1910 en 1950 te maken met ontgroening."

Ferdinand zegt: "Uit de bevolkingsopbouw kun je afleiden dat de beroepsbevolking na 2000 daalt."

Rosa zegt: "Er is duidelijk sprake van vergrijzing tussen 2000 en 2050."

→ Neem de namen Daan, Ferdinand en Rosa over op het antwoordblad en geef bij elke uitspraak aan of deze juist of onjuist is.

bron 35

Duitsland, bevolkingsontwikkeling in 2010

aantal inwoners op 1 januari 2010	geboorten	sterfgevallen	migratie- saldo	totale bevolking op 1 januari 2011
81.802.030	678.000	859.000	130.000	... ? ...

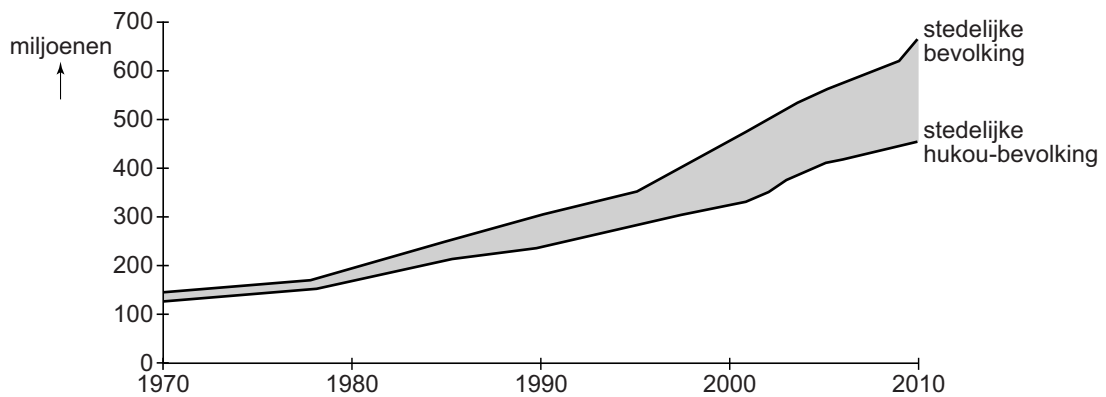
1p 38 Zie bron 35.

Welke bewering over de bevolking van Duitsland is juist?

- A Deze nam af in 2010 en bestond op 1-1-2011 uit 81.621.030 inwoners.
- B Deze nam af in 2010 en bestond op 1-1-2011 uit 81.751.030 inwoners.
- C Deze nam toe in 2010 en bestond op 1-1-2011 uit 81.853.030 inwoners.
- D Deze nam toe in 2010 en bestond op 1-1-2011 uit 81.983.030 inwoners.

bron 36

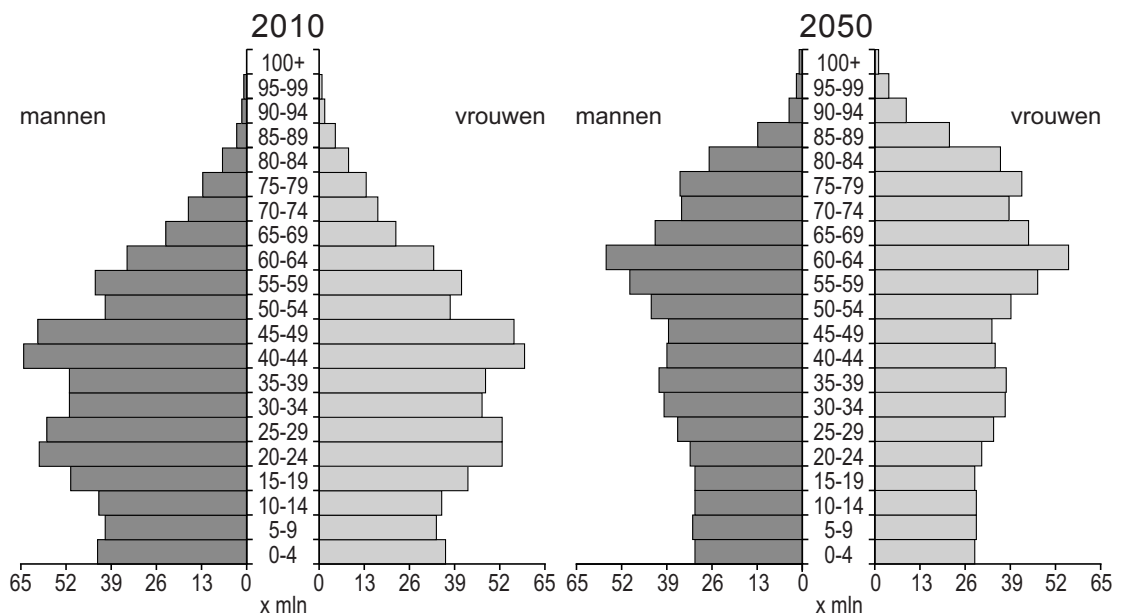
China, groei stedelijke bevolking en groei stedelijke hukou-bevolking, 1970 - 2010

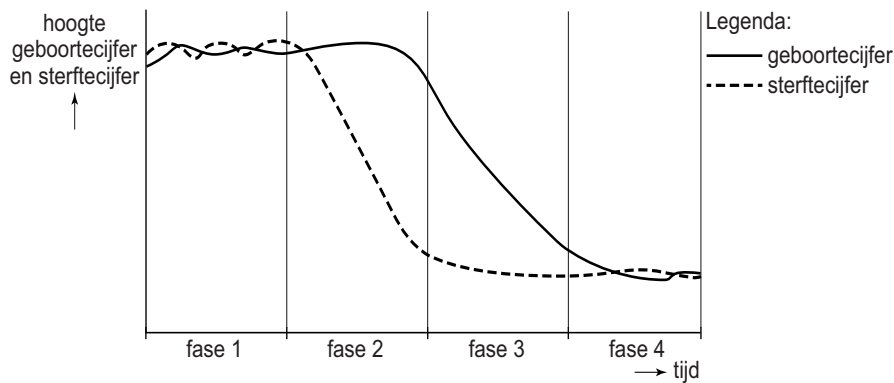
- 2p 39 In bron 36 is de ontwikkeling van de totale stedelijke bevolking en de stedelijke bevolking met een hukou voor de stad weergegeven.
- Wie worden bedoeld met de stedelijke hukou-bevolking?
 - Welke groep stadsbewoners wordt weergegeven door het grijsgekleurde gebied in bron 36?

bron 37

China, twee bevolkingsgrafieken

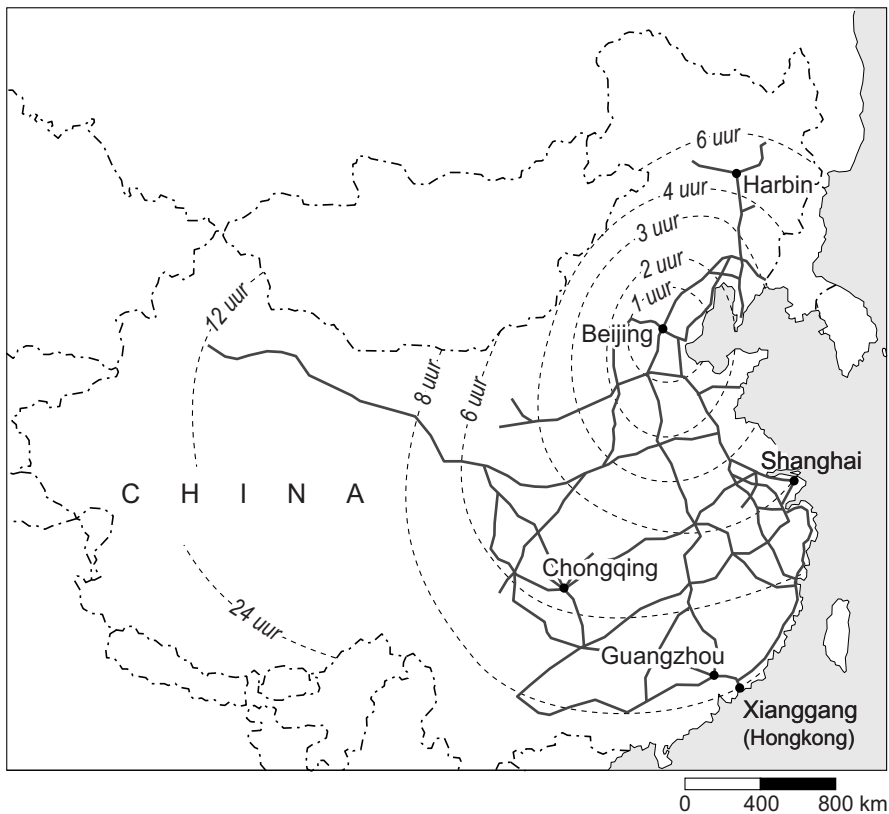
- 1p 40 Bekijk bron 37.
- Geef twee demografische ontwikkelingen die je kunt aflezen als je de bevolkingsgrafieken van 2010 en 2050 met elkaar vergelijkt.

bron 38**Demografisch transitie­model**

- 1p **41** Bekijk bron 38.
 Alle landen zijn in te delen bij een bepaalde fase van het transitie­model.
 Achter welke letter staat bij elk land voor 2015 de juiste transitiefase?

	China	Nederland	Duitsland
A	fase 2	fase 3	fase 4
B	fase 3	fase 3	fase 4
C	fase 3	fase 4	fase 4
D	fase 4	fase 4	fase 4

- 1p **42** Achter welke letter staan twee juiste oorzaken van de groei van de megasteden in China?
- A** agglomeratievorming en migratie
 - B** bebouwingsdichtheid en migratie
 - C** natuurlijke groei en segregatie
 - D** sociale bevolkingsgroei en sterfteoverschot
- 2p **43** Groei van de stedelijke zones Guangzhou en Shanghai heeft negatieve gevolgen voor de ruimtelijke kwaliteit in die stedelijke zones.
- Noem zo'n negatief gevolg.
 - Noem een manier om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren.

bron 39**China's hogesnelheidsnetwerk**

- 1p **44** Zie bron 39.
In China is een hogesnelheidsnetwerk in ontwikkeling waarop treinen met hoge snelheid (tot 350 km per uur) kunnen rijden.
Hoe lang duurt een treinreis van Shanghai naar Guangzhou?
A minder dan 2 uur
B tussen 2 en 3 uur
C tussen 3 en 4 uur
D meer dan 8 uur
- 1p **45** De Chinese overheid kiest voor de aanleg van een uitgebreid hogesnelheidsnetwerk. Kiezen voor hogesnelheidstreinen in plaats van kiezen voor uitbreiding van het vliegverkeer heeft milieuvoordelen.
→ Noem zo'n milieuvoordeel.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

aardrijkskunde CSE GL en TL

Centraal examen vmbo

Tijdvak 1

Opgaven

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo,

Bij het centraal examen aardrijkskunde GL en TL vmbo op maandag 23 mei, aanvang 9.00 uur moeten de kandidaten een **herziene versie** van **bron 14 op pagina 12** ontvangen. In het opgavenboekje moet bron 14 worden doorgestreept.

De herziene versie van bron 14 moet bij het begin van de zitting aan de kandidaten worden uitgereikt. Ter herkenning van deze versie is rechtsboven opgenomen:
HERZIENE VERSIE.

De herziene versie van bron 14 maakt deel uit van de zending die op 9, 10 of 11 mei op de scholen bezorgd wordt.

Het College voor Toetsen en Examens
Namens deze, de voorzitter,

drs. P.J.J. Hendrikse

opgavenboekje
bron 14, pagina 12**HERZIENE VERSIE****bron 14**
De Rijn